

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Tekst ujednoczony

Katowice, dnia 10 listopada 2011 r.

**Pan
Joachim Bargiel
Wójt
Gminy Gierałtowiec**

LKA-4101-08-02/2011/P/11/132

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Urzędzie Gminy w Gierałtowiecach², w zakresie realizacji przez Gminę zadań związanych z występowaniem na jej obszarze terenów górniczych i powstawaniem szkód wywołanych ruchem zakładów górniczych, w okresie od 1 stycznia 2008 r. do 31 marca 2011 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 14 września 2011 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Burmistrzowi niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Urzędu w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

1. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie organizację Urzędu w zakresie realizacji obowiązków i uprawnień Gminy związanych z występowaniem na jej obszarze terenów górniczych i szkód wywołanych ruchem zakładu górniczego.

1.1 Na obszarze Gminy znajdowały się cztery tereny górnicze, w obrębie których oddziały Kompanii Węglowej SA i Jastrzębskiej Spółki Węglowej SA prowadziły eksploatację węgla kamiennego, a mianowicie:

¹ Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701 ze zm., zwanej dalej „ustawą o NIK”.

² Zwanym dalej „Urzędem” lub „Gminą”.

- teren górniczy „Makoszowy II” - KWK „Makoszowy”,
- teren górniczy „Sośnica III” - KWK „Sośnica”,
- teren górniczy „Knurów” - KWK „Knurów”,
- teren górniczy „Ornontowice I” - KWK „Budryk”.

Zgodnie z obowiązującym regulaminem organizacyjnym Urzędu oraz zakresami czynności pracowników i pełnomocnictwami udzielonymi przez Wójta Gierałtowiec, zwanego dalej wójtem, prowadzeniem spraw związanych z problematyką górnictwa oraz zagospodarowaniem przestrzennym Gminy zajmowały się następujące komórki organizacyjne: Referat Inwestycji i Szkód Górniczych, Referat Ochrony Środowiska, Referat Budownictwa i Architektury.

1.2 Urząd Gminy, w ramach posiadanych kompetencji, udzielał pomocy mieszkańcom gminy w dochodzeniu napraw szkód górniczych, poprzez: udostępnianie mieszkańcom druków stosownych wniosków do kopalń, informowanie mieszkańców o dokonanej i planowej eksploatacji górniczej kopalń, planach dotyczących usuwania szkód w drogach, rowach, wodociągach, kanalizacji, itp. W przypadkach części zgłaszanych przez mieszkańców uwag (dotyczących głównie rowów melioracji szczegółowej), gdy zachodziła konieczność usunięcia szkód na większym obszarze, Urząd występował do Kopalń ze stosownym wnioskiem. W okresie objętym kontrolą przedstawiciele Gminy siedmiokrotnie brali udział w pracach, powołanego przez Dyrektora Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach, Zespołu Porozumiewawczego ds. Koordynacji Eksploatacji pod terenami Gminy, do którego zadań należało omawianie i rozwiązywanie problemów ochrony powierzchni i środowiska naturalnego Gminy, związanych z eksploatacją górnictwem, analizowanie zakresu eksploatacji górniczej, jej wpływów na powierzchnię i ustalanie zakresu robót profilaktycznych.

2. Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania Urzędu związane z realizacją obowiązków wynikających z ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. *Prawo geologiczne i górnicze*³.

2.1 W okresie objętym kontrolą Wójt opiniował m.in. plany ruchu na lata 2007-2009 i 2010-2012 dla Kompani Węglowej SA Oddziału KWK „Sośnica-Makoszowy” oraz dodatki do ich części szczegółowej. Plan ruchu na lata 2007-2009 zaopiniowano

³ Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 ze zm., zwana dalej „Pgg”.

pozytywnie w części dotyczącej eksploatacji 23 ścian, w tym dla 4 ścian po spełnieniu określonych warunków, oraz negatywnie dla 1 ściany. W postanowieniu do planu ruchu na lata 2010-2012 Wójt zaopiniował pozytywnie plan ruchu w części dotyczącej eksploatacji 11 ścian, w tym dla 1 ściany po spełnieniu określonych warunków, oraz negatywnie dla 1 ściany. W ww. postanowieniach pozytywną opinię dla eksploatacji ww. ścian uwarunkowano zobowiązaniem się Kopalni m.in. do realizacji zadań ujętych w odrębnych porozumieniach, zawartych między Gminą a Kopalnią, w sprawie warunków prowadzenia eksploatacji górniczej na terenie Gminy. Realizację tych warunków Gmina na bieżąco monitorowała. Ponadto, powyższe warunki zamieszczono w części szczegółowej planów ruchu, jak i w dodatkach do nich, co dodatkowo gwarantowało ich realizację, poprzez egzekwowanie wykonania przez organy nadzoru górniczego, w ramach posiadanych przez nie kompetencji.

2.2 Zgodnie z art. 53 ust. 1 i 2 *Pgg*, dla terenu górniczego sporządza się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego⁴ w trybie określonym w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*⁵. Powyższy plan powinien zapewniać integrację wszelkich działań podejmowanych w granicach terenu górniczego w celu wykonania uprawnień kopalni określonych w koncesji i zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego oraz ochrony środowiska, w tym obiektów budowlanych. Na dzień 31 marca 2011 r. w Gminie obowiązywał *mpzp*, uchwalony 28 kwietnia 2005 r., który uwzględniał problematykę górniczą w zakresie wymaganym art. 53 ust. 2 *Pgg*. W uchwalonym *mpzp* Urząd wprowadził ograniczenia, zarówno dla przedsiębiorcy górniczego, jak i dla właścicieli nieruchomości, jednak powyższe ograniczenia nie skutkowały roszczeniami właścicieli nieruchomości położonych na terenach górniczych objętych *mpzp*, zgłaszanymi w trybie art. 36 *upzp* (ograniczenia w zakresie możliwości wykorzystania nieruchomości gruntowych).

3. W toku kontroli stwierdzono następujące nieprawidłowości:

3.1 Zgodnie z art. 53 ust. 4 *Pgg*, koszty sporządzenia projektu *mpzp* dla terenu górniczego ponosi przedsiębiorca górniczy, a w odniesieniu do terenu górniczego, utworzonego przed dniem 2 września 1994 r., przedsiębiorca i gmina w równych częściach (art. 145 *Pgg*). W przypadku Gminy Gierałtówice, sporządzenie projektu planu *mpzp* z 2005 r. kosztowało 127 734,00 zł, co w całości pokryła Gmina. NIK nie podziela

⁴ Zwany dalej „*mpzp*”

⁵ Dz. U. Nr 80, poz. 717 ze zm. zwana dalej „*upzp*”

wyjaśnień Pana Wójta, że procedurę zmierzającą do obciążenia przedsiębiorców kosztami sporządzenia projektu *mpzp* przygotowywano w 2010 r., jednak wstrzymano ją wobec faktu wniesienia przez Wojewodę Śląskiego do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach skargi na ww. uchwałę. NIK zwraca uwagę, że *mpzp* uchwalono w 2005 r., a zaskarżono dopiero w 2010 r. Urząd do tego czasu nie podjął działań mających na celu obciążenie przedsiębiorców górniczych kosztami sporządzenia projektu *mpzp*.

3.2 NIK zwraca uwagę, że w ramach pomocy społecznej, udzielanej w związku ze skutkami powodzi z maja 2010 r., OPS przyznał ośmiu poszkodowanym zasiłki celowe, w łącznej kwocie 575 736,73 zł, na remont lub odbudowę budynków mieszkalnych. Ww. poszkodowani jednocześnie zwrócili się z wnioskami do Kopalni o naprawienie tych samych uszkodzeń w obiektach budowlanych z tytułu podtopienia, które były konsekwencją szkód górniczych, za które Kopalnia wypłaciła łącznie 1 419 351,00 zł. Wójt wyjaśnił, że każda z ww. osób złożyła oświadczenie, że jest świadoma obowiązków wynikających z art. 109 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. *o pomocy społecznej*⁶, tj. że jest zobowiązana niezwłocznie poinformować organ, który przyznał świadczenie, o każdej zmianie w ich sytuacji osobistej, dochodowej i majątkowej, która wiąże się z podstawą do przyznania świadczenia, a w trakcie rozliczania transz żadna ze stron nie poinformowała OPS o składaniu do kopalni KWK „Sośnica- Makoszowy” wniosków o odszkodowanie lub zwrot kosztów napraw szkód spowodowanych powodzią w maju 2010 r.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań w celu:

- 1. Zwrotu części kosztów sporządzenia projektu *mpzp* dla terenów górniczych przez przedsiębiorców górniczych.**
- 2. Weryfikacji zasiłków przyznanych na usuwanie skutków powodzi.**

Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach, na podstawie art. 62 ust. 1 ustawy *o NIK*, oczekuje przedstawienia przez Pana Wójta, w terminie 21 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, informacji o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków bądź o działaniach podjętych w celu realizacji wniosków lub przyczynach niepodjęcia takich działań.

⁶ Dz. U. z 2009 r., Nr 175, poz. 1362

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy *o NIK*, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen, uwag i wniosków zawartych w tym wystąpieniu.

W razie zgłoszenia zastrzeżeń, zgodnie z art. 62 ust. 2 ustawy *o NIK*, termin nadesłania informacji, o którym mowa wyżej, liczy się od dnia otrzymania ostatecznej uchwały właściwej komisji NIK.